

‘Verkeerd zzpbeleid dreigt de arbeidsmarkt te ontwringen’

Tweede Kamerleden behandelen dinsdag de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Voorzitters van brancheorganisaties Bovib, RIM en I-ZO.nl vrezen dat het kabinet het doel uit het oog verliest als het gaat om zzp-beleid. Dat kan ernstige gevolgen hebben, vooral in sectoren als de zorg. Hun advies: maak het niet onnodig ingewikkeld, moderniseer de arbeidsmarkt voor alle werkenden.

Als het gaat om nieuw arbeidsmarktbeleid, lijkt het kabinet het doel uit het oog te verliezen. Dat kan ernstige gevolgen hebben, zeker als het gaat om sectoren zoals de zorg. Wij werken dagelijks in de wereld van zelfstandig professionals, interim-managers en hun opdrachtgevers en we maken ons grote zorgen. Daarom komen we met een waarschuwing en advies.

De afgelopen jaren wordt volop gedebatteerd over de rol van de zelfstandig ondernemer op de arbeidsmarkt. Over het doel was iedereen het eens: er is geen plek op de moderne arbeidsmarkt voor schijnconstructies. Situaties zoals die van de zzp-pakketbezorgers bij PostNL mogen niet voorkomen. Dat werkgevers mensen dwingen als zzp'er te werken om kosten te besparen, moet stoppen.

Denk vanuit het doel

Om het probleem op te lossen is het belangrijk te weten op wie nieuw beleid invloed heeft. Waak ervoor dat maatregelen ondernemerschap in de weg zitten. Uit een recente rapportage van ZiPconomy op basis van CBS-cijfers, blijkt dat het percentage gedwongen zelfstandigen relatief klein is: ongeveer 7% van het totaal aantal zzp'ers in Nederland. Bovendien neemt het aantal kwetsbare zelfstandigen af en groeit het aandeel hoogopgeleide, bewuste zelfstandig professionals. Zij zijn tevreden over hun arbeidsomstandigheden en gedijen bij de vrijheid en flexibiliteit van het ondernemerschap. Dat erkent ook de Sociaal Economische Raad (SER), die de Belastingdienst adviseert zich bij de aanpak van schijnconstructies te beperkt tot situaties waarbij opdrachtgevers zelfstandigen inhuren voor minder dan €35 per uur.

Onzekerheid leidt tot terughoudendheid

We zien in de praktijk dat Nederland niet kan zonder de innovatiekracht, wendbaarheid en expertise van zelfstandig professionals. Juist in deze tijden van verandering. Het bedrijfsleven heeft zowel werknemers als deze zelfstandig professionals nodig. Werknemers zorgen voor continuïteit, zelfstandigen brengen kennis, nieuwe inzichten en verandering. Dankzij deze combinatie kunnen organisaties inspelen op ontwikkelingen. Deze balans moeten we niet verstoren. Helaas leidt de onzekerheid over wet- en regelgeving niet tot bescherming van de onderkant, maar slechts tot onrust en terughoudendheid voor de bewuste zelfstandige. Daarom is het tijd voor oplossingen.

Voorkom ontwrichting door modernisering

Nu dreigt een verkeerde oplossing de arbeidsmarkt juist te ontwringen in plaats van het probleem op te lossen. Het antwoord op het zzp-vraagstuk is modernisering. De pilot met de webmodule maakt duidelijk dat dit ontbreekt. De webmodule - de online tool waarmee opdrachtgevers kunnen bepalen of ze voor een opdracht een zelfstandige kunnen inhuren - bleek in de pilotfase in bijna 30% van de gevallen geen zekerheid te bieden. Dat komt doordat de wetgeving waarop de vragenlijst is gebaseerd, verouderd is. Eerder al gaven wij als brancheorganisaties onze kritiek op de tool. Ook Tweede Kamerleden maakten zich zorgen. Zo merkte Judith Tielen (VVD) terecht op dat de webmodule nog steeds niet de zekerheid geeft die nodig is.

Webmodule in de zorg? Levensgevaarlijk

Terwijl de evaluatie van de webmodule een taak is voor het volgend kabinet, werd onlangs een motie aangenomen om de tool alvast in te zetten in de zorg. Die suggestie kon gelukkig niet overgenomen worden: het is namelijk niet mogelijk om de webmodule in één sector in te zetten. Toch maken we ons zorgen.

Nota bene gaat dit over de zorg, waar enorme krapte is. We kunnen ons niet veroorloven nog meer mensen kwijt te raken in deze sector. Zelfstandigen in de zorg zijn bovendien geen schijnzelfstandigen die beschermd moeten worden, maar zelfstandig professionals die kiezen voor ondernemerschap. Wij hebben deze mensen hard nodig, het is in de huidige situatie zelfs levensgevaarlijk om ze kwijt te raken.

Neem kritiek serieus, ga in gesprek met de sector

Het aannemen van deze motie getuigt van gebrek aan kennis en zicht op deze arbeidsmarkt. Wij waarschuwen het kabinet: neem de kritiek op de webmodule serieus. De echte oplossing is geen tool op basis van verouderde wetgeving, maar vernieuwing.

De kern van ons advies aan Den Haag: Maak het niet nodeloos ingewikkeld. De moderne arbeidsmarkt is flexibel, zorg dat wetgeving daarop aansluit. Ga per sector in gesprek over regulering om uitbuiting te stoppen, want de situatie van pakketbezorgers is compleet anders dan die in de zorg. Verder voldoen modelovereenkomsten prima in de afbakening van zelfstandigheid in het hoger segment. Richt je niet op het terugdringen van het aantal zelfstandigen, maar op het modernisering van zaken als arbeidsongeschiktheid en pensioen voor alle werkenden.

Josien van Breda, I-ZO.nl (Intermediairs voor Zelfstandig Ondernemers Nederland)

Frederieke Schmidt Crans, Bovib (Brancheorganisatie van onafhankelijke inhuur-intermediairs en brokers in Nederland)

Désirée Simons, RIM (Raad voor Interim Management)